

Передусім, це високі початкові витрати на впровадження цифрових рішень (спеціалізоване програмне забезпечення, фахівці відповідної кваліфікації, необхідність навчання персоналу для роботи з новими технологіями, сертифікація тощо). Окрім того, одночасно зростає ризик кібератак та загроз, пов'язаних з роботою у відкритому інформаційному середовищі (посилення ризиків кібербезпеки, шпигунства, шайхрайства тощо). Узагальнений механізм адаптації та оптимізації управління фінансовими потоками підприємств торгівлі в умовах цифровізації представлено на рис. 2.

Цифровізація відіграє важливу роль у трансформації фінансових потоків підприємств торгівлі, забезпечуючи автоматизацію та оптимізацію процесів. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє підвищити ефективність управління фінансовими потоками, знизити витрати та мінімізувати ризики. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку конкретних моделей цифрової трансформації для підприємств різного масштабу.

Інформаційні джерела:

1. Здреник В., Грод А., Очеретко Б., Бохонський В. Вплив цифрових технологій на розвиток бізнесу: трансформація бізнесмоделей та управління інноваційними проектами. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 2. С. 453–464. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.453>
2. Chen, J., & Lin, X. (2023). Digital Finance and Retail Management: Opportunities and Challenges. *Journal of Financial Transformation*.
3. Ставерська Т.О., Глущенко І.А., Лисак Г.Г. Фінансові технології (fintech) та їх вплив на цифрову економіку. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12(26). С. 315–326. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-315-326](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-315-326)
4. Ставерська Т.О., Лисак Г.Г., Приходько В.О. *Фінтех і майбутнє фінансових послуг: інновації у фінансовому секторі*. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 10. С. 74–79. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-item/357>

БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Лисенко А.М., канд. екон. наук, доц.

Печена А.В., здоб. ВО

Центральноукраїнський національний технічний університет

Ефективне функціонування економіки не можливе без побудови раціональної та дієвої системи оподаткування суб'єктів господарювання. З використанням податкової складової на загальнодержавному рівні здійснюється розподіл та перерозподіл ВВП, формуються відповідні фонди, що забезпечує виконання державою покладених на неї функцій. Зважаючи на це, податкова система держави формується на основі урахування світового досвіду й загальноприйнятих підходів (принципів).

Шотландський економіст А. Сміт виокремив такі основні принципи оподаткування: справедливість (рівномірність розподілу податкового тягаря з

урахуванням отриманих доходів); визначеність (сума платежу і час сплати кожного податку є заздалегідь відомими для платника та не залежать від суб'єктивних факторів); зручність для платника (за способом та часом стягнення податку); економічність (раціональність вилучення доходів платника) [1, с. 505-506.].

Німецький економіст А. Вагнер виокремив у сфері оподаткування фінансові принципи (достатність та еластичність обкладення податком); народногосподарські принципи (достатність та еластичність податкових надходжень); етичні принципи (зумовлюють загальність підходів в оподаткуванні); принципи податкового управління (визначеність обкладення податками, зручність їх сплати) [2, с. 20-21].

Водночас, у Податковому кодексі України принципи оподаткування представлені більш розширено (рис. 1):

Рис. 1. Принципи, на яких ґрунтується податкове законодавство України

Джерело: узагальнено авторами на підставі [3].

Необхідно зазначити, що дослідженню принципів оподаткування приділяють значну увагу й сучасні українські науковці. Так, Т.Л. Томнюк на основі аналізу існуючих принципів побудови податкової системи виокремив три підходи до їх розроблення:

- державницький;
- підприємницький;
- бінарний (конвергентний) [4, с. 45-46].

Прихильниками державницького підходу є А. Вагнер, Г. Шмоллер, Р. Харрод та ін. В основу такого підходу покладено розуміння фіскальної функції податків як основи, що забезпечує виконання державою функцій щодо наповнення бюджету. Серед принципів реалізації державницького підходу зазначені науковці виокремлюють фіскальну достатність, еластичність, перевищення темпів зростання обсягів податкових надходжень та державних видатків над обсягом ВВП, ефективність податкового менеджменту.

Підприємницький підхід базується, передусім, на дослідженні функціонування податкової системи на основі реалізації регулюючої функції

податків. Прихильниками такого підходу є А. Сміт, У. Петті, А. Лаффер та ін. Серед принципів реалізації підприємницького підходу науковці виокремлюють: помірність підходів в оподаткуванні, зниження податкового тиску на суб'єкти господарювання, перевищення темпів зростання ВВП над темпами зростання обсягів податкових надходжень та державних видатків, визначеність та зрозумілість норм оподаткування.

Відсутність можливості чіткого розмежування між державницьким та підприємницьким підходами спричинило появу бінарного (конвергентного) підходу в розробці принципів побудови податкової системи, який поєднує критерії цих двох підходів. Прибічниками бінарного (конвергентного) підходу є Ю. Іванов, А. Крисоватий, В. Федосов, С. Юрій та інші науковці.

Порівнюючи принципи, на яких ґрунтується сучасне податкове законодавство України з принципами оподаткування, розробленими у XVIII-XIX століттях, можна зробити висновок про те, що базові принципи оподаткування, запропоновані А. Смітом та А. Вагнером не втрачають своєї актуальності, вивчаються сучасними науковцями та поєднуються ними у рамках бінарного (конвергентного) підходу.

Інформаційні джерела:

1. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй. Київ: Port-Royal, 2001. 594 с.
2. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / В.П. Хомутенко, І.С. Луценко, А.В. Хомутенко, О.Г. Волкова; за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса: ВМВ, 2014. 418 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Opodatkuvannya-subyektiv-hospodaryuvannya.pdf.
3. Податковий кодекс України. Закон України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. (редакція від 01 жовт. 2024 р.). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n166>.
4. Томнюк Т.Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nauka/monography/tomnjuk_2022.pdf.

ІНВЕСТИЦІЇ В REIT В СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЧЕРЕЗ ДИВЕРСИФІКАЦІЮ

Малій О.Г., канд. екон. наук, доц.

Державний біотехнологічний університет

Формування інвестиційної стратегії потребує системного аналізу ключових тенденцій ринку капіталів в поточних умовах та об'єктивної оцінки інвестиційних інструментів. Інвестиції в REIT мають можливість стати потужним каталізатором розвитку українського ринку нерухомості, відкриваючи нові горизонти для інвесторів та стимулюючи приплив капіталу в даний сектор. Однак слід відзначити, що сьогодні через призупинення